

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Hrvatska Mažuraničeva vlada.

Iz Hrvatskega [Izv. dop.]

Skoro bode leto, kar je Mažuranič na stolico hrvatskih banov posajen bil. Po izminotji enega leta je kritika njegovega javnega delovanja gotovo opravičena. Uže poprej bi bili radi njegovo banovanje razsojevali, a tega zavoljo tega nismo storili, ker smo čakali na take čine, ki bi kritiki o njegovem vladanju v prilog bili. Ker smo čakali in upali, nismo pričakali, dalje čakati pa ne moremo in ne smemo, ker nam to žurnalistična in jugoslovanska politična dolžnost v obče brani.

Revizija nagodbe mej hrvatsko in ogerško kraljevino in istodobni prehod vladne oblasti od magjaronske na narodno stranko je bil za Hrvatsko dogodaj tolike politične važnosti, ko da se je premenil celi državni sistem. Z imenovanjem Mažuraničevim za bana, postal je on tako rekoč personifikacija tega političnega preobračaja. Narodna stranka je mnogo od njega pričakovala in marsičemu se nadejala, kar denes po izminotji celega enega leta žalibog nikjer oživotvorjeno ne najde. Vsak drugi na Mažuraničevem mestu bi si bil najpreje vlado iz mož one stranke sestavil, ki ga je na bansko stolico vzdignila, in katere je največ na tem ležeče, da ga na banske stolici tudi vzdrži. Mažuranič temu pričakovanju, temu opravičenemu zahtevanju narodne stranke vse do denes nij zadovoljil, in to je, kar se mu najbolj v greh piše. Mažuraničeva vlada sestoji še denes skor iz samih tistih mož, katere je še Rauch namestil, in kateri so pod Bedekovičem in Vakanovičem tako brezobzirno narodno stranko proganjali. In vlado takovšnega kalibra hoče Mažuranič deželi in narodu v prosep kormiliti! — Vsakega rodoljubnega Hrvata mora globoko v srce zabosti, čitajočega pri vsakem Mažuraničevem potovanju v Pešto v službenih „Nar. Novinah“: „denes je ban Mažuranič spremljen po svetovalcu Maksi Mihaliču in perovodji Tomiču v Budim-Pešto odpotoval.“ Svetovalec Mihalič je v celej deželi omražen. On je bil najhuši protivnik narodne stranke, in denes je kljub temu, čujte, prvi pobočnik in prva zaupna osoba bana Mažuraniča. Tomiča pa vsak pozna kot bivšega Rauchovega špiclja. Svetovalec Jovan Jurkovič tudi ne bi smel član Mažuraničeve vlade biti. Na dan zadnjih saborskih volitev je one zavestne uradnike, ki so za narednega kandidata glasovali, lepim imenom „govno“ traktiral. Mej podčinjenimi uradniki Mažuraničeve vlade je tudi nekoliko krasnih subjektov. Mej njimi je prvi nekakovič dr. Valčič, pravi pravcati

Mefistofeles na duhu in telesu. Pod Vakanovičem je delal v redakciji tačes gadne „Agrarmerice“ ter Mažuraniču očitoval, da je „bankrotirana politična veličina.“

Okrajni sodniki so to, kar so Kajmakami v Bosni. Za vladne naredbe in ukaze se kaj malo brigajo. Vtelovljenje poprejšnje vojne krajine v mater-zemljo ne gre niti naprej niti nazaj, a o združenji Dalmacije je vse potihnilo. Starčevićjanizem poganja zopet svoje kriptogame, in sicer žalibog najbolj v hrvatske omladini, in še celo Rauchijanizem bi zopet svojo glavo vzdigoval, ako spomin njegovega banuhovanja ne bi bil še v preopresnem spominu. Politično stanje na Hrvatskem pod Mažuraničevu vlado res nij kakor bi moglo in moralo biti in kakor smo želeli.

S čem se more Mažuraničeva vlada, ali prav za prav Mažuranič sam, v očigled tega stanja opravdati? Z ničem! Mažuranič je kot ban v ono isto nemarnost zabredel, s katero se je uže kot kanclar za hrvatsko politiko tako žalostno odlikoval, in s katero je nasledujočemu Rauchizmu pota nadelaval. Za Hrvatsko je Mažuranič to, kar je bil Hohenwart za Avstrijo. Imajoči vlast v rokah, je ne zna upotrebiti. —

Sabor se bode v kratkem sklical. Nezadovoljstvo z Mažuraničevu vlado bo v njem gotovo svoj izraz dobilo. Kdo bode Mažuraničevu vlado zagovarjal? Nikdo. Saj se pa tudi z ničemer zagovarjati ne dá. Jako verjetno je, da bode Mažuraničeva vlada formalno nezaupico dobila. In kaj potem? Narodna stranka obiluje mož, ki bi bansko stolico bolje izpolnili, nego jo izpolnjuje Mažuranič. Res je, Mažuranič ima lepe in odlične lastnosti. Njegovo rodoljubje je kot zlato čisto, njegov javni in privatni značaj brez madeža, njegovo poštenje neokaljeno, njegova privrženost dinastiji neomejena, juridičnega in upravnega znanja ima kakor malo kateri; če se je o Rauchu reklo, da ga je vsak col en baron, moglo bi se o Mažuraniču reči, da ga je vsak atom en diplomat. Pod njegovim banovanjem stvarilo se je uže več lepih zakonov. Pa kaj vse to pomaga če ne umeje organov ustvariti, ki bi te zakone v življenje uveli, ter jih koristonosne naredili. Rauchi upravniki, s katerimi Mažuranič vlada, zakone nalašč ali ignorujejo, ali pa krivo tolmače in samo na pol izpeljevajo. V tem je očitvidna magjaronska nakana, da bi se narodna stranka s svojo vlado kompromitovala. Narodna stranka ima uže sama zavoljo sebe, in nasproti narodu moralično dolžnost, da se proti temu upre. „Obzor“, ki je Mažuraničevu vlado vedno podpiral, in dolgo njene mane prikriival, grozi se, da jej bode začel opozicijo delati, če bo v svojem denšnjem ko-

loteku naprej šla, in kar „Obzor“ reče, to je v tem oziru toliko, kakor da bi to narodna stranka sama rekla.

Slovenske narodne šole in nemščina.

Bliža se čas deželne učiteljske konferencije, da izrekó v Gradci o tej priliki tehtno besedo ovi gg. narodni učitelji, katere smatrajo njih kolegi v samoterih šolskih okrajih za najboljše strokovnike na pedagogičnem polji. Mej raznimi točkami, katere so namenjene za program tega zborovanja, bode tudi ta, katera čaka rešenja gledé nemščine po narodnih šolah. Društvene in žurnalistične izjave slovenskih narodnih učiteljev zadnje dni so mi povod, da izpregovorim zastran nemščine. Do najnovejših dnij sem mislil, ka je slovenskih učiteljskih poslancev, razen renegatov, sploh iskrena volja, da bodo pri tej konferenciji energično zastopali slovensko narodno učiteljstvo kot pravi pedagogi. A kakor vidim, temu ne bode tako, kajti rekel bi, prvaki slovenskega narodnega učiteljstva hoté utrjevati v graškej konferenciji tla nemščini po slovenskih narodnih šolah! Razne misli, s katerimi se ne ujemam, je objavila o tem 3. šte. „Slovenskega učitelja“. Dopisnik jako hvale vrednega zasavskega učiteljskega društva pravi, ka se je učiteljska konferencija kozjega, sevniškega in brežkega okraja 27. maja t. l. na Planini izrekla, da se naj uči po naših enorazrednih šolah nemščina s IV., na večrazrednih pa s III. letom. Uvodni članek te številke kaže sicer malo več antipatije do tega 5. kolesa na vozu slovenske narodne šole, toda kategorično pa ne nasvetuje, da naj se ne dovoljuje prostora nemščini po naših šolah „češ s tem idealom gotovo ne proderemo v Gradci ter raji nevoljno nekoliko kapitulacij v graškej konferenciji predlaga, ka-li? Disjunktivno bi rekel, ka takemu mnenju je uzrok ali prepričilo znanje pedagogike in šolske postave od 14. maja 1869. leta, ali prevelika slast do nemškega jezika, ali upanje do „avansmâ“, ali preplitvo narodno prepričanje, ali pa prerahla energičnost proti žrcem slovenskih naprednjakov. Vsak nestransko misleči pedagog mi mora pritrjevati, ka slovenskemu narodnemu šolstvu nij le „glokenštrikfervaltarstvo“, nego tudi nemščina na kvar. Jedva smo začeli odrekavati paktiranje enej napredku od vseh časov sovražnej stranki, zakaj bi se li še drugemu sovražniku urivali s kompromisom v naročje?! Občne narodne šole so se osnovala za vsacega državljana ne glede na različnost raznih stanov; na teh šolah se torej to uči, kar vsakdor neogibno potrebuje. In ker je tega učnega gradiva toliko, da je narodnemu učitelju jedva mogoče doseči v šoli smoter

v podučevanju, reči torej moram, da so vsi dodatki k predpisanim naukom le to, kar je pri skledi, mejlačnimi težaki, tudi lačen popotnik, za katerega pa manjka jedi na mizi. Nemščina bi gotovo bila prehud sožerec mej ostalimi nauki občne narodne šole. Jaz ne bi rekel, ako bi kdo v našo šolo hotel urivati kakov tak nauk, za katerega ne treba veliko časa žrtvovati, toda nemščina kot filologična študija ne spada v slovensko narodno šolo, ker jemlje premnogo zlatega časa na kvar pravim naukom te šole. Čitajmo kateregakoli nemškega ali drugega pedagoga, pri nijednem ne nahajamo, da bi rival poleg materinščine tujščino, in pedagogika velja za vse narode. Pa tudi sestavljalci normalnih učnih načrtov so se ravnali po slavni pedagogih ter z jako občutljivo tehtnico razvagali predpisano tvarino uže brez nemščine v obilnosti raznorazrednim narodnim šolam; le nekateri drugi individui, kateri nijso nikdar le eno uro bili slušatelji na učiteljskem izobraževališči, hote požreti narodnega učitelja, ker se drži pedagogičnih načel, baš zato, ker so „afterpedagogi.“ Drugi so pa zopet taki, kateri hoté učitelja na gromado, ker ne dela proti pedagogiki in svojej nalogi, ter ne obravnava na mestu kateheta mej realiji in dr. nauki „roženkranca“ in „devet tujih grehov.“ Kolegi! ako bodemo vsacega smatrali za pedagoga, ki nam hoče inštrukcije dajati, potem pa naj nehajo učiteljska izobraževališča in predno pojde učitelj v šolo učiti, pojde se pripraviti h kakovej — kuharici ali pa h kakovšnemu kovaču, pa gotovo povzdigne v šoli mladi narod na visoko stopinjo omike in napredka! Jaz vsacega človeka smatram za impertinentnega, kateri se hoče vtikati v pedagogiko a delati proti pedagogičnim načelom!

(Konec prihodnjšč.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. julija.

Dunajska „S. u. M. Ztg.“ sodi, da so vsa zadržana imenovanja deželnih namestnikov obrnena proti ustavovercem. „Čudno mora biti z administrativnimi talenti ustavoverne stranke, ako najspretnejša roka nij mogla boljše izbire dobiti pri nameščevanju najvažnejših služeb, nego može, katere dan na dan zaznamljajo kot mnogovplivne sovražnike sedanje sisteme in kot smijajoče dediče denašnjih oblastnikov.“ — Glede bodočnosti, če prav ne daljši, pač morda ima ta list prav, a za sedaj si mi Slovenci z našimi Vidmani nič iluzij ne delamo.

Denes se v Ischlu snideta naš **cesar** in nemški.

Grof **Andrassy** je daljši odpust vzel in bode na svojem gradu Terebes odpočil se od „teškega“ dela vnanjega ministerstva. Cesar se bode torej s knezom Milanom in cesarjem Vilhelmom sešel brez prisôtnosti Andrassyjeve.

Hrvatski časopis „Primorac“, ki v Kraljevici pri Reki izhaja, jemlje naš zagrebški dopis, v katerem se graja hrvatska vlada, za povod uvodnega članka. List, organ poslanca dr. Derenčina, hoče nekoliko zagovarjati hrvatsko vlado, a ne more prav, kajti spoznati mora da: „živa je istina, da uprava nije bolja od Rauchove...“ dalje da: „tužaljke na Ugarsku istinine su...“ dalje sam ta organ podpira našega dopisnika zahtevo po hitrem izdaji svobodnega zakona za tisk in novinarstvo. — Nij nam treba menda niti „Primorca“ opozorjati, da je naš dopisnik grajal iz patriotizma, to je, ker želi hitrega zboljšanja, kjer je možno.

Srbski kongres je bil v nedeljo odprt. Komisar je bral kraljevski reskript, najprej magjarski potem stoprv srbski. Ta reskript zaznamuje kot prvo delo cerkvenega shoda volitev patrijarha in potem izdelanje organizacijskih pravil. Komisar je pozival srbske poslance, naj bodo zmerni in mirni. — Da se magjarsčina štuli mej Srbe, je proti vsej enakopravnosti in sama magjarska oholost. A temu so oni srbski verski fanatiki krivi, ki so ob svojem času se bali Hrvatov in Ogerski vladi izročili vrhovno vlast nad zborom, a ne hrvatski vladi. — Izmej 75 poslancev je 65 liberalno-narodnih, ki bodo glasovali za Stojkoviča. Za patrijaršnega kandidata reakcionarjev in magjaronov Gruiča jih je le 10.

Vnanje države.

Iz bavarske kopeli Kissingen telegraf poroča, da je nek kmetek mlad človek **streljal na kneza Bismarka**, ko se je v Saline peljal a ga nij ustrelil, nego samo na desni roki lahko ranil. Zavrtnega strelca so precej prijeli in bi ga bilo na mestu zbrano ljudstvo skoraj raztrgalo. Pri zaslišanji njegovem je povedal, da je iz Magdeburga doma. — Tak je sad klerikalnega ščuvanja! Zavraten umor mej nemškimi ultramontanci, vešala in poboj mej španjskimi zavezniki naših klerikalcev!

Oficijozni **pruski** listi trdijo, da so fevdalci zakrivili nemire v kraljevski okolici pri Kvednau. Po „Königsb. Ztg.“ so zaprti uporniki izgovarjali, da, kakor se jim je pravilo, hočejo nove postave ljudstvu „vero vzeti.“ Najbolj čudno je, da po novem okrožnem redu se ima še bolj razširjati samouprava in da se baš proti temu brani neomikana surova masa. To kaže, da tudi na Nemškem še nij vse tako, kakor se radi bahajo Nemci in da imajo še pred svojim pragom dovolj smeti pometati.

Na **Francoskem** se je vlada MacMahonova odločno spravila zavračati in zatirati legitimistično novinarstvo. Časnik „Figaro“, ki je z velikim ognjem (to se ve da za dober denar) zagovarjal prestolno pravico grofa Chamborda, starikovih načel, — ustavljen je zarad necega ostrega članka za 14 dnuj.

Od **bruseljskega** kongresa je malo slišati. Zdaj se zopet poroča, da italijanska vlada še nij zaznamovala svojega zastopnika. Tudi Francosko in Angleško se hočeta samo pogojno udeležiti. Tedaj še celi kongres v zraku visi.

Papežev vojni minister Merode je 10. julija v Rimu umrl. Mož je bil v Belgiji rojen, vstopil v belgijsko in potem v francosko armado. Ko je Pij papež postal, šel je Merode v Rim, dal se za duhovnika posvetiti in bil po svojem strijci francoskemu poslancu de Corcelles papežu predstavljen, ki ga je pozneje za svojega vojnega ministra imenoval.

Dopisi.

Iz Mengša 13. julija. [Izv. dop.]

Pretečeno nedeljo je napravila, kakor znano, mengiška čitalnica veselico s srečkanjem, govorjenjem in deklamovanjem na korist dramatičnega društva, katero je pri tej priliki dobilo znesek 15 fr. po vračunjenjih raznih stroških. Pokazala je ta dan čitalnica, da še živi, da celo, da je njeno življenje jako čvrsto. Kajti, kdor pozna razmere in životarenje društev sploh, posebno po deželi, in vidi razna oviranja, katera se stavijo vsakemu podvzetju nasproti, gledal je z radostnim srcem, s kakim veseljem in s kakim interesom je zbrano občinstvo poslušalo razna predavanja.

G. A. Koželj je v primernem govoru omenjal ustanovljenja društva lanskega leta, njegovega životarenja do sedaj, izrekal vsem, ki so se trudili pod težavnimi zadregami

obuditi društvo k življenju, presrčno zahvalo, ter pripovedoval, kaj bi se s časoma dalo vse osnovati, ako bode vladala mej udi edinost in veselje do združevanja. Omenjel je pevškega društva, gledališnih iger in za kmetško občinstvo zelo važnih za drug, kakor jih imajo uže dolgo po Štajerskem in še več po Češkem in Moravskem. Opomnil je navzočne na važnost dram. društva, kateremu na korist bilo je srečkanje.

Deklamovala je potem gospodična Trojanšekova „pevčevo kletev“ jako dobro, ter z lepim izrekanjem in s primernim naglašanjem iznenadila občinstvo.

Občo pozornost vzbujal je potem z jako lepim govorom o pametnem kmetovanji g. F. Kuralt, učitelj na kmetijski šoli v Gorici. Videlo se je na obrazih poslušalcev, posebno kmetških, kako veselje imajo do novejših naprav, le škoda, da nemajo dosti priložnosti, podučevati se v teh rečeh. Pripovedoval je v daljšem govoru o živinorejstvu, o pametnem ravnanju z gnojem, o čistenji žita i. t. d. kar je zbrano občinstvo jako pazljivo poslušalo.

Gosp. dr. J. Staré opozoroval je potem v primernem govoru na volitve novega župana, ki se ima voliti namesto prezgodaj umrlega g. Dolenca. Pripovedoval je zbranim Mengšanom, naj pazijo, da volijo pravega moža za to častno mesto.

Potem je bilo srečkanje, ki je vzbujalo veliko veselja; po srečkanji pa smo se še nekoliko zasukali, akoravno vročina za to nij bila ravno primerna. Pri razhodu izrekal je marsikdo željo, udeležiti se kmalu zopet take veselice!

Iz Idrije 10. julija. [Izv. dop.] Kadar je žakelj prepeln, začne leteti ven, pravi pregovor. Res je. Tako se tudi Idričanom, posebno našemu g. Perliču, županu in penzioniranemu nemškutarskemu soldatu mora očitno reči, da on dela pri nas v Idriji kakor nam nij po volji. Dobrot je jako velko naredil odkar je župan, ali le za sebe, na pr. da si je plačo zboljšal. Naznanil imamo tudi vsako nedeljo dosti; ne vemo celo kako si more mej tednom toliko izmisliti, da ima potem v nedeljo toliko za „patentirati“. Razloži se le tako, ker večjidel le prazno slamo mlati. Od nekih kokošij je, na pr. enkrat na spomlad oznanjal, da če bodo na vrtu škodo delale, naj jih gospodar polovi in potem v občinsko pisarno prinese. Kje je to v občinski postavi? Ali nij to poleg drugega tudi smešno za mesto Idrijo? To se slutiti, da kokoši bi vse on bil na dražbi pokupil po lepi ceni. Vse take malenkosti pusti potem še po cerkvi oznanjati, kakor da bi božje svetišče bila občinska pisarna. Nedavno zmislil si je v resnici potrebno reč: vse posode cementirati. Kar bo potem premajhenih bokalov, poličev itd. morejo se zopet v občinsko pisarno prinesiti in se bodo po dražbi prodali in denar mej uboge razdelil. Ali vprašamo, bode-li nam Idričanom pomagano, če se potem te majhene posode po slepi ceni popródajo nazaj? Dalje, če ste župan, da opravljate redno svoj posel, kako pa da pustite po trgu tako s slamo in družimi smetmi vse grdo nastlano, in to po cellem trgu? Ali mar nij živa potreba vsaj vsak teden enkrat posnažiti, posebno po leti ko je zmirom s sadjem in družimi rečmi ljudstva na trgu? Ob semnjih znate najti vsacega prodajalca z listkom za plačilo od

prostorá, ali kadar bi čas bil za posnažiti po trgu, da bi ne bilo tako vse v neredu, kakor po kakšnem hlevu na kmetih, tega ne! Dozdaj je bilo pri nas in je še kakor v najslabši vasi na kmetih. Nobene čednosti razen tiste, katero ima sam naš župan na sebi. Ako delate v resnici prav po predpisih, glejte pa tudi, da se tako potrebna reč v zapisnik dene in potem vsaj na teden enkrat po trgu posnaži. Le potem bomo Vas za tri leta zopet „enoglasno“ izvolili za župana. Sicer pa ne več.

Iz Št. Lenarta v sloven. Goricah. 11. jul. [Izv. dop.] Kako občutljivi so naši tržanje! Nad zadnjim dopisom iz št. Lenarta so se naši nemškutarji celo jezili, da „a bindischer“ o njih filisterstvu piše. Kakor je v trgu s slovensko narodnostjo slabo, je kmetsko ljudstvo tembolj za našo slovensko narodnost vneto. Naseljeni Nemci in ponemčeni bastardi ga popolnem poturčiti z nemškim duhom hočejo, pa ne mislite Nemci, da Vam srečno izpod rok pojde, nego se boste opekli, ker ljudstvo bo vedno bolj vedelo, kje ima svoje pravice iskati.

V narodnem oziru slabo se godi v naših šolah. Uže v drugem razredu zaktevajo celo od kateheta da bi otroke v tujem, njim nerazumljivem jeziku podučeval!

Tudi pri nas se je ustanovilo gasilno društvo. Naši „feuerwehristi“ uže grozno dolgo kape nosijo, ali brizgalnic še nij tu in tudi statuti še od vlade nijso potrjeni. Namen je res človekoljuben ter mu želimo dober uspeh, a pri nas je teško pričakovati, kajti pri nas imajo društva smolo, ker vsak hoče prvi biti, vsak stvar najbolje razumeti, da-si nas vseh skup nij mnogo. Vendar se ne smem prenagli, morebiti bo vendar kaj, bog daj!

Letina pri nas še dosti dobro kaže. Strneno žito bode srednje, vendar boljše smo pričakovali, le trta nam ne bode veliko sadu obrodila.

Na sv. Petra in Pavla dan je bila v bližnjih občinah strašna nevihta. Toča je naredila mnogo škode. Vihar je drevesa s koreninami roval. Videl sem velikansko drevo (ljudje pravijo da je 140 let staro) ki ga je vihar s koreninami vred izruval. Pri eni hiši je vso streho, ki je bila s plehom krita daleč proč odnesel.

Domače stvari.

— (Iz Senožeč) 12. jul. se nam piše: Včeraj dopoludne ob devetih se je vršila volitev starešinstva tukajšne občine. — Voljeni so bili z veliko večino glasov in sicer za župana g. Josip Piano, c. kr. poštar in posestnik, obče znan liberalni narodnjak in za svetovalca gospoda Franjo Mahorčič in Ivan Meden, tudi oba liberalna narodnjaka. — „Večni župan Zelen“, klerikalni kričač nij dobil nijednega glasu ter veličansko propal.

— (Zarad slovensko-nemškega Volfovega slovarja) ki bi bil uže davno lahko gotov, ko bi intrig in starega klikovanja ne bilo, razposlal je deželni odbor resp. deželni glavar g. Kaltenegger sledečo okrožnico nekaterim možem: „Blagorodni gospod! Po operoki uže pred 16. leti umrlega ljubljanskega knezoškofa, blagega gosp. Ant. Alojza Volfa, — ima priti na svitlo tudi slovensko nemški del Volfovega slovarja, za

kateroga se uže mnogo let priprave delajo, a pri vseh obilih stroških vendar še do sedaj nij za tisk pripravnega rokopisa. Ker je deželni zbor uže v prvi sesiji 16. aprila 1861 l. enoglasno sklenil, — „da vzame v svoje področje, da se zadovoli naredbi zadržani v §. 26. testamenta od ranjkega g. knezoškofa, napisanega 17. avgusta 1858 l. in oglašnega 7. feb. 1859 l. katera pravi, da se ima na stroške njegove zapuščine slovensko-nemški rečnik brez odloga natisniti,“ — in ker ima deželni odbor za to skrbeti, da se izvrši sklep deželnega zbora, je sklenil v posvetovanje, kako bi se ta za slovenski narod tako važna reč pospešila, sklicati skupštino slovenskih domoljubov in strokovnjakov 16. julija t. l. ob 11. uri v svojih uradnih prostorih, k kateri Vas najuljudneje vabim. V Ljubljani dne 10. julija l. 1874. Deželni glavar: Kaltenegger.“ Čudno je le to da k tej „skupštini slovenskih domoljubov“ so poklicani baje tudi taki, ki k stvari nobene besede ziniti ne znajo in nobene sodbe o tej reči nemajo. Drugi, ki imajo strokovnjaško omiko in izkustvo pa so prezreni. Ali od našega deželnega odbora nij nič boljšega pričakovati.

— (Posojila iz kranjskega deželnega fonda za plače ljudskim učiteljem), kar se jih je do zdaj splačalo znašajo 64. 616 gold. 67 kr. in sicer za te okraje od 1. oktobra 1873: Postojna 7613 gld., Kočevje 8142 gold. 50 kr., Kamenik 5934 gold. 25 kr., — od 1. novembra 1873: Krško 6334 gold., Kranj 6637 gold., ljubljanska okolica 7255 gold., Litija 3627 gold., Logatec-Planina 4708 gold., Radovljica 5103 gold., Novomesto 4978 gold., Črnomelj 4183 gold. — Razen 500 gold. za Postojno v prejšnjem letu in 371 gold. za Brdo v febr. 1874 so se prva posojila iskala v marcu za Kranj, Kamenik, Črnomelj; v aprilu za Postojno, Kočevje, ljubljansko okolico, Logatec-Planino, Radovljico, Novomesto; v maju za Krško in Litijo. — Plačila so dozdej do incl. julija. — Upajmo, da se odslej plačevanje redneje vršiti more, kar se tudi obeta.

— (G. Vidman) pride baje stoprv 20. t. m. v Ljubljano na svoje mesto.

— (V Slatin o) je šel te dni iz Rima skozi Gorico zadarski škof.

— (Iz Loža) se farovškemu listu piše da so oblasti tam zaprle necega frančiškana in njegovega slugo, ki sta beračila pri ubogem ljudstvu za svoj kloster. Rečeni list se huduje nad tem; mi pa pravimo: Prav je tako! Dan denes mora vsak delati kdor hoče jesti. Potepuhi naj se zapro ali v ječe ali v prisilne delavnice, vse eno če hodijo v kuti ali v cunjah okolo, delavne ljudi nadlegovat. Osobito menihom dan denes nij nič treba v klostrih trebuhov rediti in lenobo pasti. Naj gredo „duše past“, saj klerikalstvo toži, kako duhovnov manjka. Delavnega, dobrega in ljubeznjivega duhovnika, ki za svoj sv. poklic skrbi, a ne ščuje na politične protivnike, bode ljudstvo povsod rado dobro plačalo, kolikor more. Lenuških in postopaških meniških beračev pa nam nij nič treba.

— (Samomor.) Kakor „L. Z.“ poroča si je mlada deklet Marijana Murnik iz Polič na Gorenjskem vrat prerezala in umrla. Ker je prej zmirom o nebeškem ženinu govorila, sodijo da je storila samomor iz verske blaznosti.

— (Smrt na solnčarici.) Pred včerajšnjem je prej v enem tukajšnjih zavodov služeci človek prvi dan nastopil službo kondukterja pri železnici. A uže prvi je bil i zadnji, ker solnce mej Sežano in Ljubljano tako pripekalo, da je spremljevalec vlaka dobil solnčarico (sonenstich) in naglo umrl. Piše se Bl. Bonač.

— (Utonil.) Iz Zagorja se nam piše: Nocoj je železnišk uradnik J. pod postajo iz Save potegnil utopljenca, ki je bil uže 4 dni v vodi. Bil je sin imovitega kmeta iz Renk, kake pol ure od todi, stoprv 24 let star. Pretekli četrtek je bil privedel tu sem plav z deskami in jih i spečal, Zvečer se odpravi domov. Blizu doma bil je onkraj Save privezan čoln. Kliče nekaj časa, a ko se mu nihče ne oglasi, se razpravi in pustivši obleko takraj, plava po čoln. A reveža je najbrže prijel krč, da se je pogreznil in v valih našel svoj grob.

— (V Zagradci) na Krki je pogorelo pred včerajšnjem 12 hiš; več jih nij bilo zavarovanih. Ker je kraj reven, bode gorje tem večje.

— (Iz Ormuža) se nam piše, da je neka 19 let stara dekla z imenom Julijana Dajčar svoje novorojeno dete v vodo vrgla, kjer se je utopilo.

— (Kmetski boj mej nebom in zemljo.) Od Velike nedelje se nam piše 12. jul.: Da so slovenski dečki „korajžni ljudje“, spričujejo nam mnoga „kirfanja“ in razne druge cerkvene svečanosti, pri katerih, slišavši poprej „besedo božjo“, nikdar ne zamude mej soboj katerega brata pošteno naklupati. Nedavno poskušala sta dva v Polenškej fari celo mej zemljo in nebom, kakor sence ubitih Hunccev, na črešnjem drevesu svojo moč. Neki, najmer pozabivši sedmo zapoved, splazil se je bil na tuje drevo. Gospodar ga najde ter mu zapove nemudoma se doli pobrati. A naš fant, ne bodi len, (bržčas so mu črešnje dobro teknile) mu reče, naj on raje gori pride, da se razvidi bližje nebes, kateri bode močnejši. Gospodar močan pa razjezen (kakor včasih Ulažin „Gosp.“) spleza na drevo, kjer se oba pograbit in mečeta tako dolgo, dokler nij „korajžni fant“ z vršiča na črno mater zemljo pal, ter si nogo zlomil. Gospodar je pa zdaj v Ptuj zaprt, ker je črešnjemu tatovi nogo zlomil, a tat je v bolnišnici.

— (O g. dr. Costi) gre, dozdej še ne potrjena, govorica po Ljubljani, da misli vstopiti v sv. red oo. Minoritov v menihe. Ta korak bi bil sè stališča klerikalnega, ki ga rečeni gospod tako resolutno zastopa, le hvale vreden.

Razne vesti.

* (Na Dobraču) na Koroškem, 6814 črevljev visoko nad morskó višino, se je te dni telegrafska postaja odprla, najbrž najvišje stoječa na svetu.

* (Nesreča.) Pri Vukovaru je na Donavi povelil parobrod mlinski čoln, ki se nij mogel hitro ogniti. Eden veslačev je ubit, drugi rešen, a ves ranjen.

Tržna poročila.

— Iz Dunaja 11. julija. Tržne cene so se vstavile, ker lastniki raji ne prodado, kakor da bi svoje blago v izgubo dali. Tudi še novo žito nij na sejm prišlo, v zalogah pa nij dosti starega. Pšenice se je 20.000 centov prodalo po 6.20 kr. do 6.65 kr.

Rež se je že nova privažala, kupčija pa je bila z novo in staro mlačna, cene nepremenjene po 4.20 do 4.60 kr. vagan, z ječmenom nij bilo kupčije, tudi z koruzo ne; cene so stalne, kakor v preteklem tednu. Moke so za 50 kr. cenejši.

Iz Pešte 12. julija. Sredi žetve smo in imamo najlepše vreme; žita je dosti, pšenično zrne po tako lepo, da se 20 let takega ne spominjamo. Nova pšenica pride lahko po par tednih na sejm, ker imajo naši veliki posestniki povsod mlatnice ter niso navezani na delavce, ki se o tem času še za dragi denar ne dobodo.

Žitna kupčija je tudi ta teden mlačna bila, vendar za zdaj cene ne gredo več nazaj, ker se prav malo žito privaža. Mlinarji radi plačajo za pšenico ceno preteklega tedna. Pšenice se je 50.000 centov spetalo po 5 gld. 70 kr. do 5 gld. 90 kr. Reži se je malo privažalo in po 3 gld. 80 kr. vagan prodaval. Za turšico nij bilo kupcev, samo 10.000 centov se je prodalo po 4 gld. do 4 gld. 10 kr. Oves po 2 gld. 80 kr. vagan nij našel kupcev; v trminu se je prodalo po 2 gld. — Moko skušajo mlinci po vsaki ceni oddati; najfinjša pšenična je po 14 gld. 30 kr., ordinarna po 8 gld.; otrobi po 3 gld. do 3 gld. 50 kr.

V svinjski masti je bila živahna kupčija ter se je kupovala po 41 do 42 gl.; špeha je malo v zalogah, mestno blago je po 37 do 38 gl., zakajen špeh po 39 do 41 gl., ameriški po 34½ do 35½ gl., loj po 25½ do 26 gl. Cuker rafiniran po 28 do 29. 50 gl.; venštajn 31½ do 34½ gl.; vosek slabiji po 81 gl., lepši se le težko dobiva po 95 do 100 gl., tesarski lim po 28 do 30 gl. Fežola se je prav malo na sejm pripeljalo ter je bil po 5. 25 kr. do 6 gl.; grah po 7 gl. Konopljeno seme po 4 gl. vagan. Prosenka kaša po 8 gl. 20 kr. cent. Krompirja se je iz dežele dosti privažalo, zato mu je cena močno padla; italijanski najlepší je po 5.50 kr. cent, kmetški po 3 do 4 gl. V knopru (ježicah) še zmirom nij kupčije, blago imajo večidel špekulanti v svojih rokah; srbski je po 12 do 12½ gl. čeber, prima po 15½ gl.

Umrli v Ljubljani

od 10. do 13. julija.

Ana Jemec, molarjev otrok, poldrugo leto star, v Gradišči 61, na vnetji grla. — Antonija Rebernik, delavka. 23 let v bolnici na jetiki. — Lespeta Jaréb, beračica, 60 let, v bolnici. — Franc Rus, kjučarski pomočnik 28 let na pijemiji. — Marija Jemec, molarjev otrok, v Gradišči 61, na vnetji grla. — Jelena Broznikar, privat. 35 let v mestu 247, jetika. — Gašper Kanjšek, brič, 56 let, mesto, 79, vnetje goltanca in zadušenje. — Fr. Voltiso, otrok mašinskega čuvaja, 2 meseca star. — Blaž Bonač, mašinski snažitelj, vsled solnčarice.

Tujci.

12. julija:

Evropa: Gaberščig iz Bovca. — **Pri Slonu:** pl. Troyer z gospo iz Reke. — Pini iz Dalmacije. — Polan iz Hasberga. — Kalm iz Kaniže. — Amerling iz Aleksandrije. — grofinja Auersperg, udova dežel. predsednika iz Polhovega gradea. — Derbič iz Kranja. — Scheten, Bauer iz Matersdorfa.

Pri Maliči: Spitz iz Linca. — Schleimer iz Rottenmana. — Ehrenreich iz Ponoviča. — Moschek iz Gradca. — Kartin iz Dunaja. — Orešnik iz Dunaja. — Stapf iz Tirola. — Dombay iz Pešte. — Mauthner iz Pešte. — Seninger iz Augsburga.

Pri Zamorci: Bendiner iz Dunaja. — Widmar iz Pulja. — Eisengarten z Nemškega.

Pesiano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescieri du Barry

v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalescieri du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezni v želodeci, v živecih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scaino silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

Veliki Varadin, 28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalescieri. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaju čudeže storilo, zaradi česar to zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalescieri me je od nevarnega katarja na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekom kljubovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največjo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljšje priporočiti.

Florian Kötter,

c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescieri pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescieri-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescieri-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Loni Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

„Listki“.

Pod tem naslovom bode „Národna tiskarna“ v Ljubljani izdavala zbirko spisov beletrističnega in znanstvenega zapopadka v zvezkih po 20 do 50 krajarjev.

Prvih šest zvezkov je že na svitlo prišlo in jih imajo na prodaj: „Národna tiskarna“ v Ljubljani in Mariboru in sledeči bukvarji:

V Ljubljani: Janez Giontini; Jurij Lercher; Zeschko & Till; Otakar Klerr. — V Celovcu: J. Leon; E. Liegel. — V Mariboru: E. Ferlinec. — V Trstu: F. H. Schimpf. — V Gorici: Karel Sohar. — V Celji: Karel Sohar. — V Ptujih: Vil. Blanke. — V Zagrebu: Leopold Hartman.

I. zvezek.

Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trštvo z grozdjem na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čegava bode? sp. J. Ogrinec. — Narodni jezik in trgovina, spisal L. Haderlap 25 kr.

II. zvezek.

Ivan Erazem Tatenbah. Izviren roman, spis. J. Jurčič 50 kr.

III. zvezek.

Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spisal J. Skalec 25 kr.

IV. zvezek.

Lepi dnevi. Spisal Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih národnih pesnj. Spisal prof. dr. Krek 25 kr.

V. zvezek.

Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.

VI. zvezek.

Kazen. Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik 25 kr.

Tržne cene

v Ljubljani 11. julija t. l.

Pšenica 7 gl. — kr.; — rež 4 gl. — kr.; — ječmen 3 gld. 10 kr.; — oves 3 gl. — kr.; — ajda 4 gl. 60 kr.; — prosó 5 gl. — kr.; — koruza 4 gl. 80 kr.; — krompir — gl. — kr.; — fižol 7 gl. 20 kr. — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 30 kr.; — teletine funt 23 kr.; — avinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gld. 20 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 30 kr.; — mehka 4 gl. 50 kr.

Dunajska borza 14. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	75	55	„
1860 drž. posojilo	109	75	„
Akcije národne banke	979	—	„
Kreditne akcije	230	75	„
London	111	55	„
Napol.	8	90	„
C. k. cekini	—	—	„
Srebro	104	75	„

Loterijske srečke.

V Trstu: 5. julija: 69. 78. 83. 89. 76.

Najnovije slovenske F. Cimpermanove „Pesni“

obsegajoče 274 strani mali 8°

se po 60 kr. dobivajo v sledečih bukvarnah: v Ljubljani Kleinmayr & Bamberg, Giontini, Klerr, Lercher, Till, „Národna tiskarna“; v Gorici: K. Sochar; v Celovcu: Ed. Liegel; v Trstu: G. H. Schimpf; v Ptujem: W. Blanke; v Celji: K. Sochar; v Mariboru: „Národna tiskarna“. (148—4)

Zobje in zobovje

se brez bolečine nastavlja, ne da bi se korenine odstranile, zobobol se po usmrtenji živcev odpravi, vse **zobne operacije**, kot: plombranje v zlatu, srebru in drugih masah, pilenje, snaženje in izdiranje zob opravlja zobozdravnik (14—13)

A. Paichel,

glediščne ulice št. 20, v I. nadstropji. Ure od 8—12 in od 2—5.

Zarad razpuščenja

Woschnagg-ove trgovine

je na glavnem trgu št. 237

popolna razprodaja

vsega

manufakturnega, belega in perilnega blaga in šivalnih mašin.

(164—6)

Tudi je prodajalnica s še triletnim najemnim kontraktom za oddati.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.